

Udkast til "Digterliv" fra samlingen *Krøniker*, 1890

Af HENRIK PONTOPPIDAN

Denne tekst stod under overskriften *Dagbog* i Kjøbenhavns Børs-Tidende den 8. oktober 1889, altså et år før *Krøniker* udkom med "Digterliv" som den ottende tekst.

Der sad en ung Digter oppe paa sit Tagkammer. Hans Ansigt var mager, hans Haar var langt; af hans mørke Øjne lyste Flammer fra den fortærende Ild, der havde udtørret hans Legeme.

Han sad med Haanden under sin blege Kind og stirrede som et Stenbillede ind i Lampen. Udenfor rugede Mørket, og Regnen slog mod hans Ruder.

Foran ham paa det tarvelige Bord laa en Bunke sirligt beskrevne Blade.

Det var Digte - om hans Længsler, hans Vemod, hans bange Haab - Frugten af alle hans Ungdomsaars søvnløse Nætter og drømmefyldte Dage.

Fra Morgenstunden havde han vandret om i den store By, for at finde en Menneskevejen, der vilde hjælpe ham til at bringe disse natteblege Drømmebøm ud i Verdens Lys og Tummel. Endnu var hans Ryg tilstænket af Gadernes Søle. Thi hans Gang havde været fra Dør til Dør, fra Forlægger til Forlægger, lige fra de allerstørste, der gav Avdiens som Ministre, til Folk i smudsige Gyder og Baggaarde, der trykker Viser om Mord og uanstændige Sange.

Men allevegne havde man vist ham Døren, ja ikke en Gang havde man villet læse hans Vers.

Kun et Sted, i et pragtfuldt Kontor fuldt af Bøger, havde en lille geskjæftig Herre kastet sig i en Stol, bladet i hans Hefte, kigget lidt i det hist og her og endelig nikket velvilligt op til ham og sagt:

"De har Talent, min kære! Sligt ser jeg straks med et halvt Øje. Men hvad er dog alt dette for noget underlig gammeldags noget? Alene denne Titel, min Herre! "Skovblomster!" Hvad vil det sige? Og saadanne sentimentale Æmner! "Til Maanen", "Nattesuk", "Kendes Lokker". - De er ikke fulgt med Tiden, min Herre! - Det er ganske andre Ting, der fordres nu til Dags. Man vil have Skildringer fra Livet, fra det virkelige Liv. Man vil se Tingene afdækkede. De forstaar? Man bryder sig minsæl ikke længer om smukke Vers. En Digter skal skrive

om Nød og Sult og fejlslagne Haab og Uretfærdighed o.s.v. Har De ikke læst om det? Har De ikke hørt det?. . . Gaa hjem, min Herre, og skriv et saadant Værk, og det skal da være mig en Fornøjelse at modtage det. Og De skal se, inden De ved af det, er De berømt. Og - ikke sandt? - det er dog det, De vil være! Ha! Ha!"

Nu sad han her, den unge Digter, og hvert af den store Forlæggers Ord, som han erindrede sig, tændte en Brand i hans Blod. Hvor havde han dog haft sine Tanker henne? Hvor havde han kunnet være saa døv for Tidens Røst?

Men der maatte endnu være Tid for ham til at vinde Sejr. Han vilde straks tage fat paany. Hun bad til Gud og bød ham hele sin Sjæl, sit Liv og sin Salighed for at aabne hans Øjne for Samfundets Uretfærdighed og fylde hans Hjærte med Medlidenhed for de Ulykkeliges Elende.

Og igen begyndte de lange Nætters Vaagen, og med det sorteste Blæk skrev han om Sult og Nød og Skam og Kvinders Skrig og Druknes Banden, mens Hungeren huserede i hans egne Tarme, og Kulden blaandede hans Kød. Og Aar gik efter Aar. Thi fuldbaaret skulde Værket udgaa fra hans Hænder, hele sin Sjæl vilde han lægge i dets Linjer, saa Verden maatte undres.

Da det var endt, sendte han det hjærtebævende til den store Forlægger. og stod Ugedagen efter atter i det pragtfulde Kontor.

"Ja, min kære Herre," fik han her at høre. "Som jeg sagde Dem sidst, De er virkelig et Talent, maaske et Geni, Sligt ser jeg med et halvt Øje. Men De følger slet ikke med Tiden, kære! Hvad kan det nu hjælpe med alle disse mørke og uhyggelige Skildringer, De her har givet mig - Folk vil sgu ikke mere have dem. De vil have noget let og lyst - saadan noget der kan kvikke op. En Digter nu til Dags skal forkynde Livsglæden, De forstaar? Det andet, saadan at tale om Retfærdighed, Medlidenhed og den Slags - det er sgu altfor gammeldags - Gaa hjem, min kære Herre, og skriv et rigtig sprudlende og muntret Værk, saa skal jeg med Fornøjelse modtage det, og jeg tør love Dem, at De skal blive berømt".

Den unge Digter tumlede ned ad Trapperne; det svimlede for ham; han styrtede ud i den mørke Nat.

Men han vilde ikke lade sig knække. Han vilde vinde de Lavrbær, hvorom han fra sin Barndom havde drømt. Det koste, hvad det vilde!

Og han gik hjem for i sit kolde og nøgne Tagkammer at forkynde Livsglædens Evangelium.

Og atter begyndte de lange Dages og Nætters Feber, og han gav Djævelen sit Legeme og sin udødelige Sjæl, for at han skulde opdynge

for hans Øjne alle Livets gyldne Frugter og aabenbare ham al Jordisk Lyst og al Syndens Salighed. Og Aarene gik. Og hans Haar begyndte at graane - men han mærkede det ikke. Hans Legeme blev et Skelet - men han saa det ikke. Han solgte tilsidst sin Seng, sin sidste Skjorte, sin salig Faders Ur, stjal Ringen af sin døde Moders Finger, fornægtede sine Børn, forlod sin Hustru - alt blot for Fuldendelsen af dette Værk, der skulde slaa Verden med Forbavselse.

. . . Saa stod han endelig atter hos den store Forlægger.

Denne var i Mellemtiden ogsaa bleven gammel, og han kom imod ham med Hovedet paa Hæld, hvidt Slips og de fede Hænder foldede foran paa Brystet.

"Kære Herre", læspede han. "De har behaget at sende mig et Værk, som jeg paa ingen Maade tør have i mit Værge. En saadan Ugudelighed! Det var i gamle Dage, man kunde byde Publikum sligt. Nu kunde jeg risikere at komme i Tugthuset, om jeg udgav det. Jeg nægter stadig ikke, kære Herre, at De har Talent, betydeligt Talent, Men De har - tillad mig! - aldrig forstaaet at følge med Tiden. Det tilsendte Værk kan Jeg derfor slet ikke have med at gøre. Skulde De derimod have nogle Salmer, en Prædikensamling, eller skulde jeg kunne formaa Dem til at skrive en liden Postille, skulde det være mig kært at forhandle med Dem. Nu kan De jo tænke over det. - Farvel i Jesu Navn! Vorherre være med Dem!"

Da Digteren kom hjem til sit tomme Tagkammer, fandt han i et Hjørne en gammel Buxsele. Med den gik han ud paa Loftet og hængte sig.